

іншої сторони та загальногосподарського інтересу.

Дуже важливим є те, що будь-який договірно-господарський зв'язок повинен бути раціональним, надійно функціонуючим – незалежно від терміну, на який укладається господарський договір. Тому одне з головних завдань законодавчого регулювання порядку укладання господарських договорів повинно полягати в тому, щоб за допомогою правових засобів забезпечувати їх стійкість та здійснимість.

Порядок укладання договору – це нормативно закріплені взаємні дії сторін, спрямовані на встановлення господарсько-договірних відносин та визначення змісту договірного зобов'язання. При цьому законодавець визнає діями щодо укладання договору тільки ті, які здійснюються зовні та звернені до іншої сторони.

Спосіб укладання договору – це нормативно врегульована організація здійснення суб'єктами господарювання таких дій.

Відповідно до ст. 181 ГК України загальний порядок укладання господарського договору складався зі стадій: проекту договору; протоколу розбіжностей; безпосереднього врегулювання розбіжностей. На кожній із стадій процес укладання договору міг бути завершений, якщо сторони дійшли згоди з усіх його істотних умов. У випадку недосягнення такої згоди між сторонами, процес укладання договору переходив до наступної стадії. На стадії протоколу розбіжностей фактичний склад (оферта – акцепт), достатній для визнання договору укладеним, доповнювався, оскільки до нього приєднувалося закінчення терміну, встановленого законом для спільного врегулювання виниклих розбіжностей, і в цьому випадку договір вважається укладеним на умовах, запропонованих автором протоколу розбіжностей.

Таким чином, господарський договір має свої характерні ознаки, правове регулювання, функції, систему, класифікацію. Зміст господарського договору становлять умови договору, які визначені угодою сторін, спрямованих на встановлення, зміну або припинення господарських зобов'язань. Форма господарського договору в законодавстві визначається як письмова. Строком дії господарського договору є час, впродовж якого існують господарські зобов'язання. Що стосується порядку укладання господарських договорів, то укладання господарського договору – це зустрічні договірно-процедурні дії двох або більше суб'єктів господарювання із визначенням умов договору, вони викладаються у формі єдиного документа, підписаного сторонами та скріпленого печатками. Тобто, господарський договір є одним з видів договорів, що має свої характерні особливості.

Права акціонерів, шляхи і ступінь їх захисту

Пачевська В.І., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Геліч Ю.О.*

Захист прав акціонерів є одним з найактуальніших питань в корпоративній сфері. Значна частина норм нового закону «Про акціонерні товариства» направлені саме на захист прав власників акцій. Захист прав акціонерів, особливо дрібних, є одним із найважливіших елементів системи

корпоративного управління і безпосередньо впливає на ефективність функціонування акціонерних товариств. У відповідності до ст. 4 Закону акціонерами товариства визнаються фізичні і юридичні особи, а також держава в особі органу, уповноваженого управляти державним майном, або територіальна громада в особі органу, уповноваженого управляти комунальним майном, які є власниками акцій товариства.

Важливо, що АТ не може мати єдиним учасником інше підприємницьке товариство, учасником якого є одна особа. Також АТ не може мати у своєму складі лише акціонерів – юридичних осіб, єдиним учасником яких є одна й та ж особа.

Для визначення прав акціонерів закон виокремлює права власників простих акцій та власників привілейованих акцій, що є цілком зрозумілим.

Акціонер – власник простих акцій має наступні права: 1) участь в управлінні акціонерним товариством; 2) отримання дивідендів; 3) отримання у разі ліквідації товариства частини його майна або вартості; 4) отримання інформації про господарську діяльність акціонерного товариства; 5) інші права, передбачені актами законодавства та статутом АТ.

Права акціонера – власника певного класу привілейованих акцій визначаються статутом товариства. Обов'язково встановлюються: 1) розмір і черговість виплати дивідендів; 2) ліквідаційна вартість і черговість виплат у разі ліквідації товариства; 3) випадки та умови конвертації привілейованих акцій цього класу у привілейовані акції іншого класу, прості акції або інші цінні папери; 4) порядок отримання інформації. Кожна акція надає її власнику однакову сукупність прав.

Підприємство отримує змогу залучити кошти, якщо ті, хто їх надає, будуть упевнені, що їхні права гарантовані, а в разі порушення – можливий їх ефективний захист. Але якщо законодавство та/або внутрішні документи товариства дозволяють керівництву або акціонеру – власнику контрольного пакета акцій використовувати діяльність акціонерного товариства для особистого збагачення, то не буде ані надання кредитів, ані інвестування в акції цього товариства. Тож закріплення та ефективне забезпечення прав інвесторів необхідне для економічного зростання країни [3].

Порушення чи непорушення прав акціонерів залежить від ефективності використання ними різних способів захисту. Правові способи захисту потребують більших витрат часу, але є надійнішими щодо інших. При цьому, вдавшись до них, акціонер має більші шанси відновити свої порушені права.

Типовими порушеннями прав акціонерів є неповідомлення власників акцій про проведення загальних зборів акціонерів; зміна місця та термінів проведення загальних зборів; недосконалі процедури реєстрації та розрахунку кворуму на загальних зборах; унесення змін до порядку денного зборів у ході їх проведення; відсутність в акціонерів, що придбали акції товариства на вторинному ринку, можливості ознайомлення зі статутом товариства; порушення прав акціонерів під час додаткової емісії акцій тощо. Не викликає сумніву, що захист прав акціонерів, особливо дрібних, є одним із найважливіших елементів системи корпоративного управління і безпосередньо впливає на ефективність функціонування акціонерних товариств [1].

Вважаємо, що більшість проблем, пов'язаних із правами та ставленням до акціонерів, слід вирішувати на рівні закону. Прийняття Закону України «Про акціонерні товариства» [1] є важливим кроком держави на шляху

вдосконалення механізмів захисту прав акціонерів. Указаний закон містить ряд важливих нововведень, які регулюють корпоративне управління, права та інтереси акціонерів українських акціонерних товариств. Новий закон спрямований у першу чергу на протидію рейдерству та захист прав власності. У цілому прийняття Закону України «Про акціонерні товариства» дозволяє захищати права великих і дрібних акціонерів, регулювати питання корпоративного управління акціонерним товариством і сприяє сталому розвитку підприємництва [3]. Попри це, залишається безліч невирішених питань щодо корпоративного управління.

Наслідком прийняття цього Закону є зменшення кількості рейдерських захоплень, збільшення інвестицій у вітчизняну економіку та покращення міжнародного іміджу України [2, с. 7].

Багато положень Закону України «Про акціонерні товариства» мають декларативний характер, що може призвести до судових розглядів для їх вирішення й конфліктів інтересів акціонерного товариства, акціонерів і держави. Недоліки нового Закону можливо усунути шляхом розробки пояснень, методичних рекомендацій, а також шляхом ухвалення змін і доповнень до нього.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 р. № 514-VI // ВВР України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
2. Бурдак В. Як захистити права акціонерів? / В. Бурдак //Правовий тиждень. – 2010. – № 33 (211). – С. 7.
3. Маліч Л. Актуальні питання корпоративного управління //Л. Маліч // Економічний аналіз. – 2010. – № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/Nfm0iC.pdf.

Щодо питання про некомерційну господарську діяльність

Петрик О.С., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Геліч Ю.О.*

Некомерційна господарська діяльність регулюється на загальних підставах з урахуванням особливостей її здійснення різними суб'єктами господарювання визначеними законами, при укладенні трудового договору (контракту, угоди) суб'єкт господарювання, що здійснює некомерційну діяльність, зобов'язаний забезпечити належні і безпечні умови праці, її оплату, а також забезпечити інші соціальні гарантії.

Некомерційна господарська діяльність може здійснюватися суб'єктами господарювання на основі права власності, права господарського відання або права оперативного управління в організаційних формах, які визначаються власником або відповідним органом державного управління чи органом місцевого самоврядування. Якщо господарська діяльність організацій – юридичних осіб або громадян, зареєстрованих як суб'єкти некомерційної діяльності, набуває характеру підприємницької діяльності, до неї застосовуються положення законодавства, яке регулює підприємницькі відносини.

Некомерційне господарювання – це самостійна систематична господарська діяльність суб'єктів господарювання, спрямована на досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети